

Waltz: Sojusze: równowaga sił i bandwagoning

W momencie wystąpienia wszelkiego rodzaju zagrożeń zewnętrznych, kraje mają do wyboru dwie możliwości. Pierwsza z nich proklamuje zapewnienie równowagi pomiędzy państwami, zaś druga mówi o bandwagoningu, czyli tzw. „podczepianiu” się krajów słabszych, do krajów większych, silniejszych, w celu zapewnienia bezpieczeństwa. Równowaga pomiędzy krajami definiowana jest jako swego rodzaju sojusz z innymi przeciwko dominującemu zagrożeniu. Bandwagoning odnosi się zaś do tzw. dostosowania się do występującego zagrożenia, jego źródła. Tak więc dwie różne hipotezy dotyczące tego, w jaki sposób państwa wybierają swoich partnerów do sojuszu, można rozpoznać na podstawie tego, czy państwa zawierające sojusze są przeciwko czy nie głównym zagrożeniom zewnętrznym.

Te dwie hipotezy przedstawiają dwa różne światy. W momencie gdy stan równowagi sił uznamy za bardziej powszechny niż bandwagoning, wtedy kraje sojusznicze będą bardziej bezpieczne, ponieważ agresorzy będą musieli zmierzyć się bezpośrednio z opozycją. Zaś jeśli bandwagoning będzie dominującą tendencją, to bezpieczeństwo będzie małe, ponieważ sukces agresorów przyciągnie dodatkowych sojuszników, zwiększając tym samym ich siłę, przy jednoczesnym zmniejszeniu siły przeciwników.

Równowaga sił

W samym sercu tradycyjnej teorii równowagi siły leży Przekonanie, że państwa współpracują ze sobą w celu zapobiegania zwiększania siły jednego kraju i osiągnięcia przez niego dominacji. Zgodnie z tym poglądem, państwa zawierają sojusze w celu ochrony ich samych przed państwami lub koalicjami, których zasoby mogą stanowić zagrożenie.

Po pierwsze, możliwe będzie przetrwanie tych państw, które są zagrożone, wtedy gdy ograniczą oni potencjalnego hegemonia, zanim stanie się zbyt silny. Bezpieczną strategią jest połączenie z tymi, którzy nie mogą łatwo zdominować swych sojuszników, w celu uniknięcia zdominowania przez tych, którzy mogą to zrobić.

Po drugie, łączenie słabych stron powoduje wzrost wpływów nowego członka w sojuszu, bowiem słabszy ma większą potrzebę wsparcia. Sprzymierzenie się zaś z mocną stroną, daje nowym członkom niewielkie możliwości, a tym samym pozostawia ich narażonych na kaprysy silniejszych partnerów.

Bandwagoning

Przekonanie, że państwa będą w stanie zapewnić równowagę nie jest zaskoczeniem, biorąc pod uwagę wiele znanych przykładów państw, które łączą się po to, by oprzeć się zagrożeniu państw lub koalicji. Jednak mimo to, mocnym dowodem jaki dostarcza historia na poparcie tej hipotezy równowagi jest przekonanie, że przeciwna reakcja jest prawdopodobnie bardziej szeroko rozpowszechniona.

Hipoteza bandwagoingu jest szczególnie popularna wśród polityków, Np. słynna teoria ryzyka niemieckiego admirała Alfred von Tirpitz opierała się na tego typu logice.

Przekonania dotyczące bandwagoingu były również powracającym tematem w czasach zimnej wojny, np. Radzieckie starania, aby zastraszyć Norwegię i Turcję przeciwko wstąpieniu do NATO, ujawniają sowieckie przekonanie, że państwa mogłyby łatwo dostosować się do różnego rodzaju zagrożeń.

Urzednicy amerykańscy również lubowali się w pojęciach bandwagoingu. Prezydent J. Kennedy twierdził, że „jeśli Stany Zjednoczone osłabną, to cały świat... nieuchronnie zacznie poruszać się w kierunku bloku komunistycznego”.

Równowaga i bandwagoing są zazwyczaj sformułowane wyłącznie w zakresie zdolności i możliwości. Równoważenie jest dostosowaniem się do strony słabszej, bandwagoing do silniejszej. Koncepcja ta powinna zostać jednak zmieniona. Mimo, że siła jest ważną częścią tej koncepcją, to nie jest jedyną. należy wziąć pod uwagę także inne czynniki, które wpływają na poziom zagrożenia, takie jak: łączną siłę, bliskość geograficzną, ofensywne i agresywne zamiary innych państw.

Skutki równowagi i bandwagoingu

Dwie główne hipotezy równowagi sił i bandwagoingu, to jak jaskrawo kontrastujące obrazy w polityce międzynarodowej. Rozwiązanie tych kwestii, jest szczególnie ważne, ponieważ każda oznacza bardzo różne kierunki polityki.

W świecie równowagi sił, silne państwa mogą być oceniane jako sojusznicy, ponieważ mają one wiele do zaoferowania ich partnerom, ale mimo to muszą zachować szczególną ostrożność. Polityka zagraniczna i obronna, która minimalizuje zagrożenia stwarza dla innych jak najbardziej odpowiednie środowisko.

Natomiast świat bandwagoingu jest znacznie bardziej konkurencyjny. Podsumowując, skłonność do równowagi bądź bandwagoingu jest niebezpieczna, ponieważ polityka ta dobra dla jednych okaże się zła dla innych. Trzeba się zastanowić, czy państwa są bardziej skłonne do równowagi czy do bandwagoingu. Generalnie należy oczekiwać dążenia do zachowania równowagi sił.

Ważna jest odpowiedź na pytanie do czego państwa są bardziej skłonne – do utrzymania równowagi sił czy do band wagonu?

Popularniejszym jest balans, a z band wagonem możemy się spotkać jedynie w pewnych ściśle określonych warunkach.

Każda próba osiągnięcia hegemonii w Europie od czasów wojny 30letniej (1610-1640 Protestanci contra katolicy) została udaremniiona przez koalicję obronną, powstała specjalnie po to by pokonać potencjalnego hegemonia. Taka sytuacja nie powinna być zaskakująca. Dążenie do równowagi jest preferowane ponieważ żaden władca nie przewidzi zachowań innych państw. Bandwagonig jest niebezpieczne ponieważ zwiększa możliwości państw zagrażających. Ponieważ intencje państw mogą się zmieniać bezpieczniejszym jest dążenie do zmniejszenia aktualnego zagrożenia. Nie powinno się liczyć na silnych sojuszników, ale dążyć do tego aby samodzielnie zmniejszyć zagrożenia. Ale jeśli

aktualnie zachowana jest równowaga sił to bandwagoning jest pewnym rozwiązaniem. Jest kilka czynników, które wpływają na obranie dobrego kursu – bandwagoning albo balancing.

Silny contra Słaby

Kraje słabsze częściej wybierają bandwagoning niż utrzymanie równowagi sił. Wynika to z tego, że słabe kraje mało wnoszą do koalicji, a czerpią z niej bardzo dużo. Ponieważ mniejsze kraje nie bardzo mogą wpływać na wynik sporu (a mogą przy tym bardzo ucierpieć) muszą wybierać stronę zwycięską. Dla słabszego państwa najbardziej racjonalnym rozwiązaniem w sporze jest przyłączenie się do siły dominującej, wyjątkiem od tej reguły może być sytuacja, gdy to słabsze państwo dołączające do sporu zdaje sobie sprawę z faktu, że jego potencjał jest w stanie odwrócić przebieg konfliktu. Wtedy to państwo może przyłączyć się do słabszej ze stron. Ponieważ ingerencja silnego państwa ma ogromne znaczenie dla losów konfliktu to takie państwo bardzo często żąda najczęściej za swój wkład czegoś w zamian. Różnica pomiędzy słabym a silnym krajem polega a tym, że kraj silny myśli i działa globalnie, a kraj słaby lokalnie – czyli skupia się jedynie na swoim regionie.

W działaniach lokalnych państwo słabe będzie dążyło do równowagi sił, ale jeśli pojawi się zagrożenie ze strony państwa silnego to zmieni swoje preferencje na bandwagoning.

Możliwość sojuszu

Jeżeli nie ma możliwości sojuszu to państwa będą skore do bandwagoningu. Ale to nie jest zawsze prawda, ponieważ postawy państw mogą się zmieniać: Państwa mogą mobilizować swój potencjał, rozwijać się, zamiast polegać na coraz to nowszych sojuszach. Stając się samodzielnym, państwa zwiększają swoją zdolność do sojuszu – bo stają się atrakcyjnym partnerem w rozmowach koalicyjnych. Jednym z głównych czynników warunkujących zdolności sojusznicze jest efektywny system komunikacji dyplomatycznej. Zdolność porozumienia umożliwia potencjalnym sojusznikom znaleźć wspólne interesy i skoordynować wspólne działania. Gdy słabe strony nie widzą możliwości zew. pomocy to pod przymusem chwili akomodują się do najbliższego zagrożenia czyli dołączają do państwa, które im zagraża.

Przykłady:

- 1) (1881) Szach Iranu był sprzymierzony z Wlk Bryt. W momencie gdy Wlk Bryt została zmuszona do wycofania się z regionu, oczywistym stał się fakt, że Iran stracił zdolności alianckie z Wlk Bryt. Obawiając się agresji ze strony Rosji (przed którą broniła się do tej pory Anglia) pierwszym działaniem Szacha było sprzymierzenie się z nią.
- 2) Finlandia w trakcie II wojny światowej była sprzymierzona z Niemcami, co zniszczyło potencjalnie jej możliwość koalicyjna z USA i Anglią. Spowodowało to, że po II wojnie światowej żaden z tych krajów nie zareagował gdy Związek Radziecki postanowił rozszerzyć swoje wpływy na Finlandię.

Silni sąsiedzi wielkich potęg skłaniają się do równoważenia sił czyli do założenia koalicji obronnej, a mali sąsiedzi zmuszani są do bandwagonu. Ci mali sąsiedzi będą pierwszymi ofiarami ekspansji silnego państwa, ponieważ nie potrafią się samodzielnie obronić, a sojusz obronny nie zdąży im pomóc.

Pokój i Wojna

Okoliczności, w których sojusze są zawiązywane mają wpływ na decyzje o dążeniu do równowagi bądź bandwagoningu:

- Kraje chętniej dążą do równowagi w czasie pokoju lub we wczesnych stadiach wojny, po to aby pokonać siły stanowiące największe zagrożenie.
- Kiedy konflikt stanie się oczywistym, część krajów skusi się do odejścia od przegrywającej strony przy pierwszej nadarzającej się okazji i dołączą do silniejszej strony. Np. Rumunia i Bułgaria sprzymierzone były z Niemcami podczas II wojny światowej, ale w trakcie wojny zmieniły swój pogląd i przeszły na stronę

Przywrócenie pokoju powoduje powrót do równowagi sił. Zwycięskie koalicje najczęściej kończą przymierze i stają się siłami równoważącymi się. Stany i ZSRRS po II wojnie, Austria i Prusy po wojnie z Danią, Anglia i Francja po I wojnie światowej. Wynika z tego, że dominującą postawą krajów jest dążenie do równowagi, a bandwagon jest w takiej sytuacji stanem wyjątkowym.

Hipotezy Równowagi Sił:

1. Kraje stawiające opór ogólnemu zagrożeniu ze strony agresora jednoczą się w walce z nim
2. Im większe zagrożenie stanowi zgromadzona siła danego kraju, tym bardziej inne kraje będą chciały się jednoczyć przeciw niemu.
3. Im bliżej do potężnego kraju, tym większa chęć zawiązania sojuszu przeciwko niemu. Wynika z tego, że sąsiadujące kraje mają mniejszą szansę na sojusz niż kraje rozdzielone przynajmniej jednym państwem.
4. Im większe możliwości ofensywne kraju, tym większa chęć do jednoczenia się przeciwko niemu. Wynika z tego, że kraje o dużym potencjale militarnym chętnie prowokują inne kraje do formułowania koalicji obronnych.
5. Im agresywniejszy kraj, tym bardziej inni chcą się przeciw niemu jednoczyć.
6. Sojusze zawarte w trakcie wojny rozpadają się po pokonaniu wspólnego wroga.

Hipotezy BANDWAGONU:

1. Kraj stojący przed zewnętrznym zagrożeniem sprzymierzy się z najbardziej zagrażającą mu potęgą.
2. Im większe są możliwości kraju tym większa chęć innych do zawiązywania z nim sojuszu.

3. Im bliżej granicy potężnego kraju tym większa chęć do zjednoczenia się z nim.
4. Im większe możliwości o ofensywne kraju, tym bardziej wszyscy chcą się z nim jednoczyć.
5. Im bardziej agresywne są zamiary kraju tym mniej prawdopodobne ,że inni będą chcieli się przeciwko niemu jednoczyć.
6. Sojusze zawarte aby stawić czoła zagrożeniu rozpadną się, gdy zagrożenie stanie się poważne.

Hipotezy porównawcze Bandwagoning vs. Balancing:

1. Balancing jest bardziej powszechny niż bandwagoning.
2. Im kraje są silniejsze, tym bardziej dążą do równowagi sił. Słabe kraje równoważą się z innymi słabymi krajami , ale dążą do band wagonu w momencie kiedy czują się zagrożone przez wielką potęgę.
3. Im większe jest prawdopodobieństwo wsparcia aliantów, tym większa jest tendencja do równowagi. Im większa jest pewność wsparcia sojuszniczego tym większa jest tendencja do freeriding'u w słabych krajach i buckpassing'u w silnych krajach.
4. Im bardziej agresywny wydaje się być kraj, tym większa jest tendencja do równoważenia go.
5. W czasie wojny im bliżej jedna strona jest zwycięstwa tym bardziej zwiększa się chęć band wagonu innych do tej strony.